

IOM International Organization for Migration
ΔΟΜ Διεθνής Οργανισμός Μεταναστεύσεως

14/10/2016

Έρευνα του ΔΟΜ για το trafficking: 7 στους 10 πρόσφυγες και μετανάστες έχουν πέσει θύματα trafficking στην προσπάθειά τους να προσεγγίσουν τη Μεσόγειο

Ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης με στόχο να αναδείξει τις συνθήκες υπό τις οποίες βρίσκει πρόσφορο έδαφος το trafficking και άλλες πρακτικές εκμετάλλευσης, διεξήγαγε έρευνα σε δείγμα 4.328 ανθρώπων που επιχείρησαν να προσεγγίσουν τη Μεσόγειο. Η έρευνα διεξήχθη από τον Ιούνιο έως και τον Σεπτέμβριο του 2016 στην Ελλάδα, την Ιταλία, την Ουγγαρία, τη Σερβία και την πΓΔΜ.

Ευρήματα ροών Κεντρικής Μεσογείου

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της Έρευνας Παρατήρησης Ροών DTM η οποία διενεργήθηκε μεταξύ του τέλους του Ιουνίου και του τέλους του Σεπτεμβρίου του 2016 στη Σικελία της Ιταλίας. Μεταξύ 2.957 μεταναστών, εξαιρουμένων όσων επέλεξαν να μην απαντήσουν (160) και όσων είχαν ήδη συμμετάσχει στην έρευνα (14), το τελικό δείγμα αποτελείται από 2.783 έγκυρες απαντήσεις ατόμων που προέρχονται από 38 διαφορετικές χώρες.

Κύρια ευρήματα:

- 71% των ερωτηθέντων απάντησαν θετικά σε τουλάχιστον έναν από τους δείκτες trafficking και άλλων πρακτικών εκμετάλλευσης που περιλαμβάνονταν στην έρευνα, με βάση τη δική τους προσωπική εμπειρία.
- Ένα επιπλέον 4% των ερωτηθέντων ανέφερε ότι συγγενικό τους πρόσωπο, με το οποίο συνταξίδευαν, αντιμετώπισε κατάσταση αντίστοιχη με όσα περιγράφονται σε κάποιον από τους δείκτες trafficking και άλλων πρακτικών εκμετάλλευσης.
- 52% των ερωτηθέντων αποκρίθηκε θετικά σε τουλάχιστον 2 από τους 5 δείκτες trafficking και άλλων πρακτικών εκμετάλλευσης.
- 79% των ερωτηθέντων οι οποίοι είχαν περάσει τουλάχιστον έναν χρόνο σε χώρα διαφορετική από τη χώρα καταγωγής τους αποκρίθηκαν θετικά. Το ποσοστό ήταν μόλις 68% μεταξύ των ερωτηθέντων που δεν αντιμετώπιζαν τις ίδιες συνθήκες. Αυτά τα ευρήματα υποδεικνύουν ότι οι μετανάστες που προβαίνουν σε δευτερογενή μετακίνηση μετά από παρατεταμένη περίοδο παραμονής σε χώρες transit είναι πιο ευάλωτοι.
- Οι μετανάστες από τη Βόρεια Αφρική που ερωτήθηκαν (υπήκοοι Μαρόκου, Αλγερίας, Τυνησίας, Λιβύης, Αιγύπτου και Σουδάν) είχαν λιγότερες πιθανότητες να απαντήσουν θετικά σε έναν ή περισσότερους δείκτες trafficking και άλλων πρακτικών εκμετάλλευσης σε σχέση με οποιονδήποτε άλλο μετανάστη. Μετανάστες από την Γκάμπια, τη Νιγηρία, τη Γουινέα και άλλες χώρες της

Office in Greece

P.O. Box 430 * 17402 Alimos * Greece

Tel: +301.9919040 * Fax: +301.9910914 * E-mail: iomathens@iom.int * Internet: <http://www.iom.int>

IOM International Organization for Migration
ΔΟΜ Διεθνής Οργανισμός Μεταναστεύσεως

Δυτικής Αφρικής παρουσιάζουν υψηλότερα ποσοστά θετικών απαντήσεων σε σχέση με μετανάστες από το Κέρας της Αφρικής και από τη δυτική και νότια Ασία.

Τα περιστατικά που καταγράφονται από τους πέντε δείκτες trafficking και άλλων πρακτικών εκμετάλλευσης οι οποίοι περιλαμβάνονται στο ερωτηματολόγιο λαμβάνουν χώρα κατά κύριο λόγο στη Λιβύη. Χώρες όπως οι Αλγερία, Αίγυπτος, Σουδάν, Νίγηρας, Μπαγκλαντές, Μάλι, Νιγηρία, Μπουρκίνα Φάσο, Αιθιοπία, Μαυριτανία, Νότιο Σουδάν, Μπενίν, Ακτή Ελεφαντοστού, Γκάνα, Τσαντ, Σενεγάλη, Γκάμπια επίσης αναφέρονται αλλά σε λιγότερες περιπτώσεις.

Άμεση εμπειρία ερωτηθέντων

- **Άτομα που κρατήθηκαν παρά τη θέλησή τους:** 49% των ερωτηθέντων ανέφεραν ότι κρατήθηκαν παρά τη θέλησή τους σε κάποιο στάδιο του ταξιδιού τους από ένοπλα άτομα ή ομάδες που δεν ανήκαν σε σχετικές κυβερνητικές αρχές. Κατά πλειοψηφία, τα αναφερόμενα περιστατικά εμπίπτουν στην κατηγορία της απαγωγής με σκοπό την εξαγορά με λύτρα ή της κράτησης από ενόπλους και του περιορισμού κινήσεων σε κλειστό χώρο, όπως σε σπίτι ή γκαράζ. Πάνω από τους μισούς άντρες ερωτηθέντες (52%) και 33% των γυναικών ανέφεραν ότι κρατήθηκαν αιχμάλωτοι ή ότι κρατήθηκαν παρά τη θέλησή τους. Στη συντριπτική πλειοψηφία, τα περιστατικά αναφέρθηκαν στη Λιβύη ενώ ακολουθούν η Αίγυπτος, η Αλγερία και το Σουδάν.
- **Άτομα που εργάστηκαν χωρίς αμοιβή:** 50% των ερωτηθέντων ανέφεραν ότι εργάστηκαν ή ότι παρείχαν υπηρεσίες σε κάποια φάση του ταξιδιού τους χωρίς να λάβουν τη συμφωνηθείσα αμοιβή. Οι μετανάστες παρέθεσαν συχνά ως λόγο τις απειλές από ένοπλα άτομα (εργοδότες/μεσάζοντες) ή ότι η απλήρωτη εργασία συνδεόταν με την πιθανότητα απελευθέρωσής τους όντας υπό κράτηση από ένοπλες ομάδες ή για την εξασφάλιση θέσης σε σκάφος μεταφοράς τους στην Ευρώπη. Πράγματι, 65% όσων ανέφεραν ότι δεν αμείφθηκαν ανέφεραν επίσης ότι κρατούνταν παρά τη θέλησή τους. Κατά πλειοψηφία, τα περιστατικά μη αμειφθείσας εργασίας συνέβησαν στη Λιβύη και σε αρκετά μικρότερο βαθμό στην Αλγερία.
- **Άτομα που εξαναγκάστηκαν να εργαστούν:** 47% των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι εξαναγκάστηκαν να εργαστούν ή να απασχοληθούν παρά τη θέλησή τους. Σχεδόν όλα τα περιστατικά έλαβαν χώρα στη Λιβύη ενώ κάποια επίσης συνέβησαν σε Αλγερία, Νίγηρα, Σουδάν και Αίγυπτο.
- **Άτομα που προσεγγίστηκαν με αφορμή την προσφορά εργασίας:** 10% των μεταναστών ανέφεραν ότι κάποιος τους προσέγγισε στη διάρκεια του ταξιδιού τους, προσφέροντάς τους εργασία. Τα περιστατικά συνέβησαν κατά πλειοψηφία στη Λιβύη αλλά επίσης και σε Αλγερία, Μπαγκλαντές, Νιγηρία και Νίγηρα.

Office in Greece

P.O. Box 430 * 17402 Alimos * Greece

Tel: +301.9919040 * Fax: +301.9910914 * E-mail: iomathens@iom.int * Internet: <http://www.iom.int>

IOM International Organization for Migration
ΔΟΜ Διεθνής Οργανισμός Μεταναστεύσεως

- **Άτομα στα οποία προτάθηκε προσυμφωνημένος γάμος:** λιγότερο από 1,5% των ερωτηθέντων ανέφεραν ότι τους προτάθηκε προσυμφωνημένος γάμος. Πρόκειται για τον μόνο δείκτη όπου οι γυναίκες ήταν πιο πιθανό να απαντήσουν θετικά σε σχέση με τους άντρες (4,5% σε σύγκριση με 0,8%).

Εμπορία Οργάνων και άλλες εμπειρίες που ανέφεραν οι μετανάστες κατά το ταξίδι:

Προσφορά μετρητών σε αντάλλαγμα για αίμα, όργανα ή ανθρώπινα μέλη: γύρω στο 5% των ερωτηθέντων απάντησαν ότι γνωρίζουν περιπτώσεις όπου άτομα, κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους, τους πλησίασαν προσφέροντας μετρητά σε αντάλλαγμα για αίμα, ένα 3% δήλωσε ότι τους προσφέρθηκαν μετρητά σε αντάλλαγμα για όργανα και 1% για ανθρώπινα μέλη. Σχεδόν ένα 6% ανέφερε ότι γνώριζαν ή βίωσαν κάποιο από τα παρακάτω περιστατικά: κάποιοι μετανάστες ανέφεραν ότι τους πήραν αίμα παρά τη θέλησή τους και σε συνθήκες αιχμαλωσίας, άλλοι ότι γνώριζαν την πιθανότητα χρειαστεί να πληρώσουν με όργανα ένα τμήμα του ταξιδιού τους. Οι περισσότεροι ανέφεραν την Λιβύη και την Αίγυπτο ενώ λιγότερες ήταν οι περιπτώσεις σε Σουδάν, Νίγηρα, Νιγηρία, Μπουρκίνα Φάσο, Τουρκία και Ουγκάντα.

Προφίλ των μεταναστών που αποκρίθηκαν θετικά σε τουλάχιστον μια από τις ερωτήσεις γύρω από το trafficking και άλλων πρακτικών εκμετάλλευσης, με βάση την προσωπική τους εμπειρία:

- **Εθνικότητα:** τα υψηλότερα ποσοστά θετικών αποκρίσεων απαντώνται μεταξύ μεταναστών από τη Γκάνα, τη Γκάμπια, τη Μπουρκίνα Φάσο, τη Γουινέα και τη Γουινέα Μπισάου (μεταξύ 90 και 93%) ενώ ακολουθούν μετανάστες από τη Σενεγάλη, την Ακτή Ελεφαντοστού, το Πακιστάν, το Μάλι, τις Κομόρες, το Τόγκο, το Μπαγκλαντές (πάνω από 81%)
- **Ηλικία:** σχεδόν οι μισές από τις θετικές αποκρίσεις (49%) δόθηκαν από μετανάστες μεταξύ 18 και 25 ετών, με μέση ηλικία τα 22,4 και η ενδιάμεση τα 21 έτη. Η ηλικία των μεταναστών που δεν αποκρίθηκαν θετικά όσον αφορά τις πρακτικές εκμετάλλευσης, η μέση ηλικία είναι τα 22,8 ενώ η ενδιάμεση τα 21. Συνολικά, οι ενήλικες σε σχέση με τους εφήβους (14-17 ετών) είναι πιο πιθανό να αποκριθούν θετικά (71,5% έναντι 69%).
- **Φύλο:** κατά μέσο όρο, το ποσοστό θετικής απόκρισης σε τουλάχιστον έναν δείκτη trafficking και άλλων πρακτικών εκμετάλλευσης είναι υψηλότερος στους άντρες (74%) από ό,τι στις γυναίκες (47%). Η διαφορά μεταξύ αντρών και γυναικών είναι ιδιαίτερα αισθητή στην περίπτωση της απλήρωτης εργασίας (55% έναντι 16%) και στην περίπτωση της καταναγκαστικής εργασίας (51% έναντι 20%), ενώ είναι μικρότερη στην περίπτωση της αιχμαλωσίας (52% των αντρών και 33% των γυναικών). Σημαντική εξαίρεση αποτελεί η πρόταση για

Office in Greece

P.O. Box 430 * 17402 Alimos * Greece

Tel: +301.9919040 * Fax: +301.9910914 * E-mail: iomathens@iom.int * Internet: <http://www.iom.int>

IOM International Organization for Migration
ΔΟΜ Διεθνής Οργανισμός Μεταναστεύσεως

- προσυμφωνημένο γάμο, η οποία αναφέρθηκε σχεδόν από 5% των γυναικών και από λιγότερο από 1% των αντρών.
- **Τρόπος μετακίνησης:** τα υψηλότερα ποσοστά θετικής απόκρισης απαντώνται μεταξύ όσων ταξίδευαν μόνοι (73%) και όσων ταξίδευαν χωρίς συγγενικά τους πρόσωπα (71%). Οι μετανάστες που ταξίδευαν με τουλάχιστον ένα συγγενικό τους πρόσωπο αποκρίθηκαν θετικά σε ένα 56% των περιπτώσεων. Οι μετανάστριες είναι πιο πιθανό να ταξιδεύουν με συγγενικά τους πρόσωπα σε σχέση με τους μετανάστες (28% έναντι 8%).
  - **Δευτερογενείς μεταναστευτικές μετακινήσεις:** 79% των μεταναστών που πέρασαν πάνω από έναν χρόνο σε χώρα διαφορετική από τη χώρα καταγωγής τους απάντησαν συχνότερα θετικά στους δείκτες trafficking και άλλων πρακτικών εκμετάλλευσης σε σύγκριση με το υπόλοιπο δείγμα (68%). Τα υψηλότερα ποσοστά ερωτηθέντων που προέβησαν σε δευτερογενείς μεταναστευτικές μετακινήσεις βρίσκονται μεταξύ ανθρώπων από τη Συρία, το Μαρόκο, το Πακιστάν, το Μάλι, την Ερυθραία, τη Γκάνα και τη Σομαλία. Το 1/5 του δείγματος αναφέρει ως χώρα άφιξης τη Λιβύη, μετά από περισσότερο από έναν χρόνο παραμονής.
  - **Διάρκεια ταξιδιού:** γενικά, τα μεγαλύτερα ταξίδια συνδέονται με μεγαλύτερα ποσοστά θετικών αποκρίσεων σε τουλάχιστον έναν από τους δείκτες trafficking και άλλων πρακτικών εκμετάλλευσης. Οι μετανάστες που εγκατέλειψαν τη χώρα αναχώρησής του πάνω από έξι μήνες πριν από την έρευνα, αποκρίθηκαν θετικά σε ένα 83% των περιπτώσεων, ενώ όσοι είχαν φύγει 2 εβδομάδες ως 3 μήνες νωρίτερα αποκρίθηκαν θετικά σε ένα 53% των περιπτώσεων.

Ευρήματα ροών Ανατολικής Μεσογείου

Η ενότητα αυτή παρουσιάζει τα αποτελέσματα της Έρευνας Παρατήρησης Ροών DTM η οποία διεξήχθη από τον Ιούνιο μέχρι το Σεπτέμβριο του 2016 στην Ελλάδα, τη Σερβία, την πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας και την Ουγγαρία.

Κύρια ευρήματα:

- 14% των ατόμων απάντησαν «ναι» σε έναν από τους δείκτες trafficking και άλλων πρακτικών εκμετάλλευσης, με βάση τη δική τους άμεση εμπειρία.
- 0,8% των ερωτηθέντων ανέφερε ότι μέλος της οικογένειάς τους με το οποίο συνταξίδευαν αντιμετώπισε κατάσταση αντίστοιχη με όσα περιγράφονται σε κάποιον από τους δείκτες trafficking και άλλων πρακτικών εκμετάλλευσης.
- 5% των ερωτηθέντων απάντησε θετικά σε τουλάχιστον 2 δείκτες trafficking και άλλων πρακτικών εκμετάλλευσης.

Office in Greece

P.O. Box 430 * 17402 Alimos * Greece

Tel: +301.9919040 * Fax: +301.9910914 * E-mail: iomathens@iom.int * Internet: <http://www.iom.int>

IOM International Organization for Migration
ΔΟΜ Διεθνής Οργανισμός Μεταναστεύσεως

Οι εμπειρίες που καταγράφηκαν με βάση τους δείκτες trafficking και άλλων πρακτικών εκμετάλλευσης έλαβαν χώρα κατά κύριο λόγο στην Τουρκία αλλά επίσης στην Ελλάδα και τη Βουλγαρία.

Άμεση εμπειρία ερωτηθέντων

- **Άτομα που κρατήθηκαν παρά τη θέλησή τους:** 6% των ερωτηθέντων ανέφεραν ότι κρατήθηκαν σε μια τοποθεσία παρά τη θέλησή τους κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους από μη κυβερνητικές αρχές. Το ποσοστό των θετικών απαντήσεων των ανδρών είναι υψηλότερο (7%) από εκείνο των γυναικών (2%), στην περίπτωση αυτού του δείκτη. Οι ερωτηθέντες διευκρίνισαν ότι αυτές οι καταστάσεις κράτησης περιλαμβάνουν αιχμαλωσία, περιορισμούς σωματικής κίνησης αλλά και απαγωγή. Υποδείχθηκε ότι οι διακινητές έπαιξαν ρόλο σε αυτή τη διαδικασία. Οι ενέργειες που αναφέρθηκαν λαμβάνουν χώρα στη Βουλγαρία, στη πΓΔΜ και στη Τουρκία.
- **Τα άτομα που εργάστηκαν χωρίς αμοιβή:** 7% δήλωσαν ότι έχουν εργαστεί ή παρουσιάσουν άλλες δραστηριότητες κατά τη διάρκεια του ταξιδιού, χωρίς να λάβουν την πληρωμή που νόμιζαν ότι θα λάμβαναν. Υπήρχε ένα χαμηλότερο ποσοστό θετικών απαντήσεων των γυναικών (1%) από εκείνο των ανδρών (8%).
- **Τα άτομα που εξαναγκάστηκαν να εργαστούν:** 4% των ερωτηθέντων ανέφεραν ότι είχαν αναγκαστεί να εκτελέσουν μία εργασία ή άλλες δραστηριότητες παρά τη θέλησή τους κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους. Σχεδόν όλοι οι ερωτηθέντες (76%) που εξαναγκάστηκαν να εργαστούν, ανέφεραν πώς αυτή η κατάσταση έλαβε χώρα στην Τουρκία.
- **Τα άτομα που προσεγγίστηκαν με αφορμή την προσφορά εργασίας:** 3% των ερωτηθέντων ανέφεραν ότι τους προσέγγισε κατά τη διάρκεια του ταξιδιού τους άτομο που τους πρόσφερε απασχόληση. Η Τουρκία και η Ελλάδα ήταν οι κύριες χώρες στις οποίες οι μετανάστες και πρόσφυγες ανέφεραν ότι έλαβαν προσφορά εργασίας.
- **Άτομα στα οποία προτάθηκε προσυμφωνημένος γάμος:** 2% του συνόλου των ερωτηθέντων δήλωσαν ότι τους προσφέρθηκε προσυμφωνημένος γάμος (για τον ίδιο ή για ένα στενό μέλος της οικογένειας). Οι γυναίκες ήταν πολύ πιο πιθανό να αποκριθούν θετικά απ' ό,τι οι άνδρες (5% έναντι 0,8%).

Άλλες εμπειρίες που ανέφεραν οι μετανάστες και οι πρόσφυγες κατά το ταξίδι τους:

- **Προσφορά μετρητών με αντάλλαγμα το αίμα, όργανα ή ένα μέρος του σώματος.** 1% του συνόλου των ερωτηθέντων ανέφεραν να γνωρίζουν περιπτώσεις όπου κάποιιοι συνταξιδιώτες τους είχαν προσεγγιστεί από κάποιον που τους πρόσφερε μετρητά σε αντάλλαγμα με το αίμα, τα όργανα ή ένα μέρος

Office in Greece

P.O. Box 430 * 17402 Alimos * Greece

Tel: +301.9919040 * Fax: +301.9910914 * E-mail: iomathens@iom.int * Internet: <http://www.iom.int>

IOM International Organization for Migration
ΔΟΜ Διεθνής Οργανισμός Μεταναστεύσεως

του σώματος. Αυτές οι περιπτώσεις έχουν αναφερθεί ότι συμβαίνουν σε πέντε χώρες: την Τουρκία, την Ελλάδα, την Αλβανία, την ΠΓΔΜ και τη Σερβία.

Το προφίλ και οι εμπειρίες των ερωτηθέντων που απάντησαν «ναι» σε έναν από τους δείκτες-ερωτήσεις για το trafficking και άλλων πρακτικών εκμετάλλευσης, με βάση τη δική τους εμπειρία για την Ανατολική οδό της Μεσογείου:

- **Εθνικότητα:** Τα υψηλότερα ποσοστά θετικών απαντήσεων είναι μεταξύ Μαροκινών (18%), Αλγερινών (18%), Αφγανών (15%), Σύριων (12%) και Ιρανών (12%).
- **Ηλικία:** Τα υψηλότερα θετικά ποσοστά βρίσκονται στη νεολαία εφήβων (18%) από ότι για τους ενήλικες (12%). Η μέση ηλικία των ατόμων που ανταποκρίνονται θετικά είναι 27 ετών, ενώ η μέση ηλικία είναι 25 ετών - η οποία είναι χαμηλότερη από το μέσο όρο ηλικίας των ερωτηθέντων που δεν ανταποκρίθηκαν θετικά στους δείκτες.
- **Φύλο:** Τα ποσοστά θετικής ανταπόκρισης σε περιπτώσεις trafficking ή άλλη ένδειξη πρακτικών εκμετάλλευσης είναι ελαφρώς υψηλότερη στους άνδρες (9% των γυναικών απάντησαν θετικά και 15% των ανδρών), με εξαίρεση στη προσφορά προσυμφωνηθέντος γάμου. Περίπου το 5% των ερωτηθέντων που ήταν γυναίκες έλαβαν μια προσφορά προσυμφωνηθέντος γάμου, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τους άνδρες ήταν κάτω από 1%.
- **Τρόπος ταξιδιού:** Οι μετανάστες και οι πρόσφυγες που ταξιδεύουν μόνοι είχαν ένα πολύ υψηλότερο ποσοστό ανταπόκρισης (27%) σε σχέση με τους δείκτες των ερωτηθέντων που ταξιδεύουν σε μια ομάδα (10%). Από αυτούς που ταξιδεύουν σε μία ομάδα, οι περισσότερες θετικές απαντήσεις δόθηκαν από αυτούς που ταξίδεψαν με μέλη που δεν ανήκουν στην οικογένειά τους.

Office in Greece

P.O. Box 430 * 17402 Alimos * Greece

Tel: +301.9919040 * Fax: +301.9910914 * E-mail: iomathens@iom.int * Internet: <http://www.iom.int>